

Raad voor Cultuur

Aan
De Staatssecretaris van Onderwijs,
Cultuur en Wetenschappen
p/a de Algemene Rijksarchivaris
Postbus 90520
2509 LM 's-Gravenhage

Onderwerp

Ontwerp-selectielijst archiefbescheiden *Algemene wetenschappelijke beleidsvoorbereiding van het regeringsbeleid* over de periode vanaf 1945 voor de zorgdragers de ministers van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, Defensie, Economische Zaken, Financiën, Landbouw, Natuurbeheer en Visserij, Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen, Sociale Zaken en Werkgelegenheid, Verkeer en Waterstaat en Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieu

R.J. Schimmelpennincklaan 3
Postbus 61243
2506 AE Den Haag
Telefoon 070 - 310 66 86
Telefax 070 - 361 47 27
E-mail cultuur@cultuur.nl

Datum

Uw kenmerk
C/S/03/1345

Uw brief van
26-05-2003

Ons kenmerk
arc-2003.6459/1

Zeer geachte mevrouw Van der Laan,

1. Bij uw hiernaast vermelde brief deelde u de Raad voor Cultuur mede, dat de bovengenoemde ministers u, in hun hoedanigheid van zorgdrager in de zin van de Archiefwet 1995, hebben verzocht uw medewerking te verlenen aan de vaststelling van de selectielijst archiefbescheiden op het beleidsterrein *Algemene wetenschappelijke beleidsvoorbereiding van het regeringsbeleid* over de periode vanaf 1945. De adviestermijn is met enkele weken overschreden, waarvoor excuses. Hierbij biedt hij u zijn bevindingen¹ aan.
2. De Raad heeft eerder advies uitgebracht over de ontwerplijst van het Centraal Planbureau, het Sociaal en Cultureel Planbureau en voor de Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid over dit beleidsterrein². Dat advies bevatte aanbevelingen die zeer specifiek van toepassing waren op handelingen van de bovengenoemde organisaties en is daarom niet relevant voor de voorliggende ontwerplijst.

De Raad heeft de ontwerplijst in eerste instantie aan procedurele en vervolgens aan inhoudelijke aspecten getoetst. Zijn belangrijkste bevindingen worden in respectievelijk de

---

¹ Dit advies is voorbereid door de Bijzondere Commissie Archieven van de Raad.

² Advies arc-98.1741/2, dd. 26 februari 1998.

paragrafen 4 en 5 uitgewerkt. Mits rekening wordt gehouden met zijn aanbevelingen, adviseert de Raad u deze selectielijst vast te stellen voor de periode 1945-1996.

De in uw adviesaanvraag gestelde specifieke vragen worden in de paragrafen 3, 4 en 5 van dit advies mede beantwoord.

De bijlage bij dit advies bevat een aantal concrete aanbevelingen voor redactionele verbeteringen die de bruikbaarheid van de lijst kunnen bevorderen en misverstanden over de interpretatie van handelingen kunnen voorkomen.

3. *Toetsing van procedurele aspecten*

§ 3.1. *Ontwerplijst*

Deze ontwerplijst is als basiselectiedocument tot stand gekomen overeenkomstig de methode, die uitgaat van een analyse, beschrijving en waardering van handelingen van de (rijks-)overheid, de zgn. PIVOT-methode. Aan het ontwerp is een institutioneel onderzoek vooraf gegaan, waarvan verslag is gedaan in het rapport *Geschiedschrijving van de toekomst. Een onderzoek naar instituties en handelingen met betrekking tot de algemene wetenschappelijke beleidsvoorbereiding van het regeringsbeleid, (1892) 1945-1996* (PIVOT-rapport nummer 53, Den Haag 1998).

§ 3.2. *Driehoeksoverleg*

Bij uw adviesaanvraag was tevens gevoegd een exemplaar van het verslag betreffende het zogenaamde driehoeksoverleg, waarin, zoals voorgeschreven in artikel 3 van het Archiefbesluit 1995, ontwerp-selectielijsten tot stand komen.

Hieruit is de Raad gebleken, dat dit overleg voor alle aanvragende zorgdragers was samengesteld zoals artikel 3, eerste lid, van het Archiefbesluit 1995 voorschrijft. Al ten tijde van het driehoeksoverleg is een historicus uitgenodigd om als externe deskundige aan de voorbereiding van de ontwerplijst mee te werken.

De Raad hecht er zeer aan op te merken dat het verslag over het driehoeksoverleg met betrekking tot deze ontwerplijst uitblonk in accuratesse, helderheid en volledigheid. Duidelijk is te volgen dat en welke afwegingen er op basis van welke argumenten en gegevens zijn gemaakt in de loop van de totstandkoming van de ontwerplijst.

Een aantal van de uitkomsten van het driehoeksoverleg is niet correct verwerkt in de lijst zoals die voor advies aan de Raad is aangeboden. Een en ander wordt nader uitgewerkt in hoofdstuk 5 van dit advies.

§ 3.3. *Terinzagelegging*

De openbare terinzagelegging heeft, zoals uw adviesaanvraag vermeldt, niet geresulteerd in reacties.

4. *Toetsing van inhoudelijke aspecten*

Mede op grond van zijn hiervoor vermelde bevindingen heeft de Raad getracht zich een oordeel te vormen over de inhoudelijke aspecten van het onderhavige ontwerp. Hij heeft daarbij vooral gelet op de reikwijdte van de ontwerplijst (§ 4.1), de wijze waarop de gehanteerde selectiedoelstelling en de daaraan gerelateerde selectiecriteria zijn toegepast (§ 4.2), alsmede op de vraag of in afdoende mate met de verschillende belangen rekening is gehouden (§ 4.3).

Pagina

3

Ons kenmerk

arc-2003.6459/1

§ 4.1. *De reikwijdte van de ontwerplijst*

De ontwerplijst bevat voorstellen omtrent de selectie van handelingen op het beleidsterrein *Algemene wetenschappelijke beleidsvoorbereiding van het regeringsbeleid* over de periode 1945-1996. Het rapport institutioneel onderzoek dat aan de lijst ten grondslag ligt, beslaat eveneens de periode 1945-1996. Uw adviesaanvraag spreekt echter over vaststelling voor de periode vanaf 1945.

De Raad voorziet in dat geval problemen en onduidelijkheden bij het onderhoud van deze lijst. De periodisering 'vanaf 1945' suggereert dat de lijst geldig, bruikbaar en dekkend is, ook naar de toekomst, terwijl dat niet zeker is voor de jaren vanaf 1996, waarover geen institutioneel onderzoek heeft plaatsgevonden. Daarom adviseert de Raad u deze ontwerp-lijst niet vast te stellen voor een periode die de in het institutioneel onderzoek onderzochte periode overstijgt.

De Raad constateert met voldoening dat deze ontwerplijst door een groot aantal betrokken zorgdragers tegelijk wordt ingediend. De doelmatigheid van het proces wordt daardoor zeer bevorderd.

Ook de kwaliteit van de ontwerplijst is dit keer positief beïnvloed door de breed ingezette vaststellingsprocedure. In het driehoeksoverleg is expliciet aandacht besteed aan de samenhang tussen de handelingen en waarderungen van de verschillende zorgdragers. Dat heeft geleid tot identieke waarderungen en termijnen voor gelijkkluidende handelingen en handelingen van dezelfde strekking.

§ 4.2. *Toepassing van de selectiedoelstelling en - criteria*

Uit het driehoeksverslag en de aanvullende rapportage blijkt, dat de selectiedoelstelling is toegepast in de versie waarin ook rekening wordt gehouden met het aspect van het veilig stellen van de bronnen voor de kennis van de Nederlandse samenleving en cultuur.

Met betrekking tot de aan die doelstelling gerelateerde selectiecriteria constateert de Raad dat als zodanig de criteria uit 1997 zijn gebruikt, die niet formeel zijn vastgesteld. De Raad is verontrust door het uitblijven van de door het Nationaal Archief aangekondigde aanpassingen in de wijze van archiefselectie, waarin de kwestie van de status van de selectiecriteria zou worden meegenomen

§ 4.3. De waardering van de in artikel 2, eerste lid, onder d, van het Archiefbesluit 1995 bedoelde belangen.

Ten aanzien van de feitelijke toepassing van de selectiedoelstelling en de daaraan gerelateerde selectiecriteria is het de Raad, op basis van het verslag driehoeksoverleg, zonder meer duidelijk, dat het administratieve belang, omvattende de aspecten ‘verantwoording en bedrijfsvoering’, genoegzaam is gewaardeerd. Het driehoeksverslag heeft de Raad er evenzeer van overtuigd dat met het belang van de recht- en bewijszoekenden voldoende rekening is gehouden.

Pagina

4

Ons kenmerk

arc-2003.6459/1

5. *Nadere beoordeling van de ontwerplijst*

In aansluiting op bovenstaande overwegingen en bevindingen heeft de Raad de verschillende onderdelen van de ontwerplijst gezien. Deze geeft hem aanleiding tot het plaatsen van de volgende opmerkingen.

Uitkomsten driehoeksoverleg niet goed verwerkt

In het driehoeksoverleg werd aan de handelingen 102, 104, 106 en 110 van de minister van EZ de waardering *vernietigen* toegekend met een termijn van 5 jaar. De ontwerplijst vermeldt echter voor de handelingen 102 en 104 een termijn van 75 jaar en voor de handelingen 106 en 110 een termijn van 2 jaar.

Handeling 163 is niet opnieuw geformuleerd, zoals in het driehoeksoverleg wel door de vertegenwoordiger van de minister van VROM was voorgesteld en door de overige zorgdragers was overgenomen.

Het verslag driehoeksoverleg geeft als uitkomst van de discussie over handeling 259 weer, dat de neerslag van deze handeling bewaard dient te blijven op grond van criterium 5. Dat wekt bij de Raad verbazing, omdat de weergave van de discussie duidelijk maakt dat de deelnemers aan het overleg het materiaal in kwestie vernietigbaar achten. De Raad vermoedt dat hier sprake is van een tikfout in het verslag en dat de waardering V 5 hoort te luiden. Die indruk wordt nog bevestigd doordat de ontwerplijst bij deze handeling consequent (de handeling komt bij verschillende zorgdragers voor) de waardering V 5 vermeldt.

De Raad adviseert u om de ontwerplijst aan te passen zodat deze recht doet aan de uitkomsten van het driehoeksoverleg.

Handeling 2: het verrichten van onderzoek naar de wijze waarop de sociale wetenschappen kunnen bijdragen aan de beleidsvoorbereiding van de overheid

De waardering van deze handeling is gesplitst in een B voor het eindproduct en een V voor de overige stukken. Daarbij is echter niet aangegeven wat de vernietigingstermijn voor de overige stukken zou moeten zijn. De Raad adviseert u daarin alsnog te voorzien.

Handeling 31: het benoemen en ontslaan van ambtenaren met een lagere rang dan adjunct-commies van het CBS

De Raad wijst u erop dat de minister van BZK, die handeling 31 voor vaststelling voordraagt, voor handelingen met betrekking tot de rechtspositie en arbeidsvoorwaarden van ambtenaren in de sector Rijk zelf een uitputtende selectielijst heeft opgesteld en vastgesteld, waarmee deze handeling overbodig wordt. Bovendien is de voorgestelde vernietigingstermijn van 5 jaar in strijd met de geldende selectielijst *Arbidsvoorwaarden sector Rijk*, die voor handelingen van vergelijkbare strekking een termijn voorschrijft van 75 jaar na geboortedatum. Een dermate lange vernietigingstermijn is in het directe belang van de werknemers, die als recht- en bewijszoekende burgers toegang moeten hebben tot hun rechtspostionele gegevens, bijvoorbeeld om pensioenaanspraken hard te kunnen maken. De Raad adviseert u daarom handeling 31 niet op te nemen in de definitieve selectielijst. Datzelfde advies is van toepassing op de overige rechtspostionele handelingen die in deze lijst voorkomen, zoals 24, 27 en 30.

Handeling 48: het maken van bezwaar tegen publicatie van de jaarverslagen van de CCS en het CBS

Het zal ongetwijfeld niet vaak voorkomen dat er bezwaar wordt gemaakt tegen publicatie van een jaarverslag van CCS/CBS. Als dat dan toch een keer gebeurt, is dat per definitie een bijzonderheid. Daar komt nog bij dat ogenschijnlijk kleine voorvallen binnen instellingen als het CBS grote gevolgen kunnen hebben. Dat laat zich goed illustreren aan de hand van een actueel voorval: de gebleken fouten in de berekening van het inflatiecijfer over juni 2003 door het CBS. Zo'n getal is meer dan een statistisch gegeven. Beleid van politiek, vakbonden en werkgeversorganisaties wordt er mede op gebaseerd. Er ontstond dan ook grote commotie over dit 'rekenfoutje'.

Mede in dat licht adviseert de Raad u om handeling 48 te waarderen met B 5.

Handeling 63: het verzamelen van statistische gegevens

De neerslag van deze handeling wordt voorgedragen voor vernietiging na afloop van de uitzonderlijk lange termijn van 100 jaar. De minister van Economische Zaken opteert voor zo'n

Pagina

5

Ons kenmerk

arc-2003.6459/1

lange termijn, omdat het CBS recente bevindingen moet kunnen vergelijken met soortgelijke bevindingen in het verleden. Oude onderzoeksresultaten blijken daarvoor niet altijd geschikt, zodat soms herbewerking van oorspronkelijke gegevens nodig is.

De redenering van de zorgdrager ter onderbouwing van het voorstel voor langdurige bewaring, kan even goed dienen ter onderbouwing van een pleidooi voor eeuwige bewaring en overdracht (eventueel na verstrijken van een langere termijn dan de door de Archiefwet voorgeschreven 20 jaar) aan het Nationaal Archief. Immers, als het CBS, werkend vanuit vraagstellingen die over lengte van jaren sterk vergelijkbaar zijn, zelf soms al niet uit de voeten kan met de geaggregeerde onderzoeksgegevens, hoe moet dat dan niet zijn voor historici, die hun eigen unieke onderzoeksvragen formuleren?

De Raad adviseert u dan ook de oorspronkelijke statistische gegevens van het CBS -al dan niet gesubstitueerd op micro-fiche of in digitale vorm- omwille van het belang van het historisch onderzoek te doen bewaren op grond van criterium 5.

Pagina

6

Ons kenmerk

arc-2003.6459/1

Handeling 66: het aanwijzen van ambtenaren en deskundigen die inzage kunnen vorderen van boeken, bescheiden en geschriften tot het verkrijgen van inlichtingen en opgaven voor juiste economische statistieken

De voorgestelde vernietigingstermijn van 75 jaar suggereert dat aan deze handeling rechtspositionele gevolgen voor betrokken ambtenaren of deskundigen kunnen kleven. De Raad vermoedt dat die suggestie niet juist is en dat een termijn van 10 jaar hier volstaat. Hij verwijst daarbij naar handeling 68, die de machtiging van ambtenaren en deskundigen tot inzage beschrijft en die wel gewaardeerd is met V 10. Mocht het toch zo zijn dat handeling 66 rechtspositionele implicaties heeft, dan is de opmerking die de Raad ten aanzien van handeling 31 plaatste aan de orde en is het advies ook handeling 66 te schrappen.

Handeling 214: het begeleiden van (wetenschappelijk) onderzoek naar het deelbeleidsterrein "statistische gegevensverzameling"

Als het gaat om (beleidsvoorbereidend) onderzoek maken de meeste selectielijsten onderscheid tussen de opdrachtverlening en vaststelling van het eindrapport enerzijds, en het begeleiden en uitvoeren van de onderzoekswerkzaamheden anderzijds, waarbij het eerste in aanmerking komt voor bewaring en het tweede voor vernietiging na 10 jaar.

In de voorliggende lijst wordt van die lijn afgeweken en wordt de neerslag van onderzoeksbegeleiding voor bewaring voorgedragen. De Raad kan het daarmee eens zijn als onderzoeksbegeleiding op dit specifieke terrein wordt opgevat

Raad voor Cultuur

als een kerntaak van de betreffende actor, zijnde de minister van Economische Zaken. Als dat echter niet het geval is, dan adviseert de Raad u de neerslag van deze handeling te doen vernietigen na afloop van de gebruikelijke termijn van 10 jaar.

6. *Advies*

De Raad adviseert u de ontwerp-selectielijst vast te stellen voor de periode 1945-1996 en met inachtneming van de opmerkingen die gemaakt zijn in dit advies.

Hoogachtend,

Pagina

7

Ons kenmerk

arc-2003.6459/1

mr. W. Sorgdrager
Voorzitter

dr. J.A. Brandenburg
Algemeen secretaris